

(3 Hours)

Marks-100

**N.B. : 1. All questions are compulsory.
2. All questions carry equal marks.**

Q. 1. Explain the importance of Sheep rearing in rural development.

OR

What is Animal Husbandry? Explain the reasons of low productivity of Indian cattle and suggest remedies on it.

Q. 2. Explain the various essential factors for the development of poultry business.

OR

Review the various government schemes for the development of poultry business.

Q. 3. Explain the concept of fish farming, and review the various problems in fish farming.

OR

Explain the concept of fishing, and state the various methods of fish preservation.

Q. 4. Explain the importance of Agro-allied sector business in rural development.

OR

Explain the various types of processing of products in agro-allied sectors.

Q. 5. Write short notes. (Any two)

- a. Brackish-water fish farming.
- b. Importance of dairy business.
- c. Confined Goat Farming.
- d. Government schemes for Agro allies businesses.

मराठी अनुवाद

(३ तास)

गुण: १००

सूचना : १. सर्व प्रश्न अनिवार्य.

२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र. १. शेळी पालनाचे ग्रामीण विकासातील महत्त्व स्पष्ट करा.

किंवा

पशुसंवर्धन म्हणजे काय? भारतीय गुरांच्या कमी उत्पादकतेची कारणे सांगा आणि त्यावर उपाय सुचवा.

प्र. २. कुक्कुटपालन व्यवसायाच्या विकासासाठी आवश्यक असलेले विविध घटक स्पष्ट करा.

किंवा

कुक्कुटपालन व्यवसायाच्या विकासासाठीच्या विविध सरकारी योजनांचा आढावा घ्या.

प्र. ३. मत्स्यपालन संकल्पना स्पष्ट करून, मत्स्यपालनातील विविध समस्यांचा आढावा घ्या.

किंवा

मासेमारी संकल्पना स्पष्ट करून, मासे टिकविण्याच्या विविध पद्धतींचा आढावा घ्या.

प्र. ४. शेती पूरक उद्योगांचे ग्रामीण विकासातील महत्त्व विशद करा.

किंवा

कृषी-संलग्न क्षेत्रातील उत्पादनांच्या प्रक्रियेचे विविध प्रकार स्पष्ट करा..

प्र. ५. टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

अ) निमखाऱ्या पाण्यातील मत्स्य शेती.

आ) दुग्धव्यवसाय महत्त्व

इ) बंदिस्त शेळीपालन

इ) शेती पूरक उद्योगासाठी शासकीय योजना.
